

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ellida Ohlsson
 Härad: Vemmenhög Adress: n. 5, Lönstorp, Skurup
 Socken: Skurup, Lönstorp, m. fl. Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1948. Född år 1889 i Skurup

Offen mot sjukdom.

s. 1-10.

36. 6. 1.

Frågor om offer mot sjukdom.

De gamla kallade ej gärna ut helt vatten eller kastade
rikt vatten under en kylllebaske & det var nog så även
med tee. Vordkrädet där sådant fanns, men de gamla
som leude i min barndom & som hade kvar Fross på stenk
saw så misstänksamma mot de yngre som de misstänkte
för att häna & förlojliga det de satte för till att
de mest höll sin Fross & sina försiktiga krets ständigt för
sig själva & förklarade inte för den nyfikne. Det
var nog också så att de som turde inte ville ge en
ledning till Fross & bli upphör till den stycke som
de turde kunde bli följden. De led. ja kvar respekt
för småfolkets & annat mystiska maket över människor.
Glade man tagit på något på en som de turde ansåg
fredad plats, även kyrkogården fick man vara det
tillbaka där man tagit det. Följden av att taga något
i profan plats hämmar jag ej men tog man något en
blomma, pärla e.d. på en gras lätte det att man fick

den sjukdom den där jrodade dött av om man behövde det
 Best man av jimmie av en byll i tuggade på den i fick
 utslag o.k. "hullestäl" såg de gamla smitt på en' utan
 att säga något. En o.k. Tom som väste i ett markskott
 sågade man ej mer, de ofredades något som tog värmad
 i gamla Tomar Jimmie här än! Flyg röm som slagit
 rot i några munken jils korna traddes också ha några
 förbragd kraft i sig' o ca bit av flygröm i de brisen
 medförde lycka men om du pedde för sjukdom känner jag ej.
 Tom att man kunde jaste sjukdom vid träd o stenar kan
 varit allmän i sådana fall kan vara givits in i min tid
 när man ansatts av tandvärk. Man skulle säga loss en
 träflisa i rassa den värkande tanden eller kuden så att
 man fick något blod på flisan o så gå o bli in den i ett
 träd där man visste att man inte redemera hade sin
 väg förbi, i så fall kom tandvärken tillstå. Det kunde ju
 med denna åsikt inte bli något bestamt tandvärks-
 träd utan än ett än ett annat.

Ett annat medel mot tandvärk som även jag blivit rekommenderad i min ungdom var att gå till grannen ö Tigande Ta en fläsksvål (mullsvål) i gunda tanden eller kinden med den i sedan gå ö lägga den "bag ett gård" = en sten i en tungädesgård som man inte kom nära för en sväl var förintad, samma princip alltså som i Jona sväl. Omöjligt är ej att dessa råd även gällde bödder. För värtor fanns även liknande råd. Man skulle räkna värtorna ö så räkna lika många ärtor ö så kasta dessa i en bärm ö kasta därifrån så man kom undan innan ärtorna nådde vattnet. Räknelen man fel fick man kvara de värtor som ej kom undan i räkningen. Dock sade samtliga att man inte behövde något offer av ärtor utan endast behövde räkna värtorna en gång man kom att tänka på dem ö i församling de snart. Även när en frammande person oförmodat Tigande spottade på värtorna sådes de församma innan man visste är det. Värtor var ju till Toderant ännu för övertor de de i segd upp till ö församma lika obemärkt.

4.
Alla här beskrivna vid skulle förtigas tigande.
När man tappat en tänd bestred man eln; elden under
det man sade: Ge mig en bentand i stället för en guldfand!
En underlig formel när man befäcker ett guldfändes var
något helt okänt för eln som uttalades formeln. Det var
ju ett offer åt elden! Att elden anförtorades också alltså
jakt på människoskroppen o.s. knäknägelklipp, detta för
undvikande av sjukdom o. förgiftning; byggde jagarna med
knäet jök man kunde också o. barn en illasinnad tro-
kunnig person över knäknägelklipp kunde hon använda det
för att skada ägaren!

Även bruket att den sjuka genom hål i tak o. efter vad
jag tycker mig minnas även genom en glugg i en vägg
har jag i min barndom hört de gamla tala om, den o.
den hade blivit chan när den var barn. Det var nog ett
medel mot skävern men säkerhet vet jag inte, det
var så mycket ut som ansågs vara lyke o. när någon
skulle dösa ut i lederna o. under vid var sin sida o. dng

5.
barnet gorm hälet om det 3+3 eller 7 eller annat magiskt
antal gånger kan jag glömt så och om man gjorde det
Tigande eller formel användas offer vid tillfället var jag
intet om. Något särskilt träd som används för detta an-
damalet känner jag ej. det ligger så långt tillbaka i tiden
ö sådana lämpliga trädjur i mängd i regelbundet
skattade träden ö andra träd stympade stammar den
grenar murtenat ö lämna fisk bark runt ett stort trä
som använde sig för sådana drömmar. Dock tycks jag
minnas att man beteckligen sågade mer ett sådant
träd under dess livstid som man visste blivit drömma
drömmar medan man trodde på den magiska verkan.
Något offer ö undvikande av platsen kan jag inte höra
i samband därmed men det kan ju godt ha undgått
mig. men man var usla med att de döds skulle
ha ritt ö "måfolken" ritt i ped. i

Vid bälen som uppkommit av någon enligt medeltida
sägen övernaturlig anledning ö därför troddes ö ga

ACC. N:R M. 10661:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

några innskrände meland. eller lyokobringande kraft
som utlöstes genom offer offerade man där mot pengas
o det kan berättats in i min tid att i den s.k. jungfru-
källan i Saritsöo där ett par (eller det var flera) ha)
nystrar, viddardöttrar från Spudensborg mördats
av sina bröder som blivit bortförde av stiga man när
de var barn o därför leode rätt till som räddare o g. kä-
de igen sina nystrar. Dädet förvades när jungfrurna var
på östfjärd till Saritsöos kyrka o där det skedde
sprang upp en källa o i denna kom man offerat för att
återfö tillräcka ändå in mot slutet av 1800 talet på
"San. Hans affär" Samlingar av folk där har jag inte
läst de gamla namna på räddare har nog inte
förskunnit åtminstone under senare delen av
1800 talet men att man offerat där bevisas av att
man rades påträffa gångbara mynt där åtmin-
stone vid rehelshuset. Numera kan man aldrig att
några offerat där källa finns kvar ute i marken o

någon allmän väg går inte numera därifrån. 1

Offru i fråga önskar vet jag iaktet om ej leellen om offer-
stenar äre nedläggandet av fläskvälen vid en sten
vilken som liksom ju inte rätt väl kan betecknas som
offer det var ju mer en överföring av det onda till nå-
got i naturen som inte kunde hämnas.

Därför är det väl bland vad jag här nämnt endast
offret i stället som kan kallas offer. Men det varit
i äldre tid som ingen numera minns i som man i
min barndom nog ibland kom ihåg men ej ville
yttra sig om det är en annan förborgad sak. En
aning om något kan man få genom berättelser
från äldre tiden av dem som levat ännu några gene-
rationer längre tillbaka. I Håmmesdyngen lede på
1700-talet i i Boringe så rent som under senare de-
ken av 1800-talet (nämndes oäkna av de gamla, som
lätit vara sig) ett par flickor, båda fallen behäftade
som rimmade stigmatisering, den första nog full-
ständigt.

Tills de båda var under sin tid i på sin plats anställda som bedragare när de blivit gravida. Till dessa kvinnors hem kom folk från när och fjärran med gåvor av alla slag såväl matvaror som penningar; det här var kallat ett offer då det var för att på det av deras quddomliga, oönnaturliga kraft och förmåga att göra under man offrade åt dem. Just vid den smärre framträdande gick växelverksen genom bygden i det innersta naturligtvis på folks lätttröskhet till att tes på underverk, man såg gärna allt mot religiös bakgrund. 1

På gränser mellan offer i gott görelse står vad det jag nu vill nämna. En familj i Örnary hade tagit fullning till ett stuggols, en ättelög i ägria (omnamndes alltså en minna) såldes när vi i min barndom hade döpt. De blev hustrun sjuk i det tycktes vara höga-folkens straff för att man ofodrat dem. Man bröt döpt upp golvet i borden fullning en tillbaka och till eftermiddag.

visso planterade man vägen med olika slags träd för att
stamma invånarna värdeligt men trots dessa offer dog
ändå brinnan. Det är inte länge sedan är de gamla min-
des kändelsen 1800 Talit.

4 en ättling vid Perserölla Freden för 8 katten br
som gårdens ägare var med till även det var väl en
offer för att gårdens folk skulle få ha träd i fred

En man i Lindby här i min församling skänkte på
1700 Talit sitt tre raderstaken till altaret i Sönderby
kyrka sedan alla hans 14 barn dött i späa ålder. Sedan
fick han yffeligare 7 barn som alla fick leva när
han gjort detta offer.

En annan man här i socknen skänkte vid ungefär
samma tid de kostapsrest sparsnade i alla gårdar
en bo till socknens fattiga i de hans besättning blev
skomad köpte han den igen i de fattige fick dela pen-
garna. Dessa folk er offer julen kanske utan för rumen
en vad som efter pågås min jag har tagit den med ända

ACC. N:R M. 10661:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

då det står på spanska mellan övertro & uligioritet.
 Fast du kanske inte passar i detta sammanhang vill jag
 så till sist dra fram en sägen som står ålagna i sin
 "Wenmenhigs kunn" som handlar om ett offer för en
 dömpa eld, alltså ej medel mot sjukdom som ja från
 egentligen avses; En präst i Gärdstör hade vid en
 eldsvalde på 1600-talet slaktat en stor kupp & kastat den
 tillika med något jänd in i elden & så blev folket be-
 god släckt elden. Det skall ha skett i Käpen kanna
 medan Skane var dänst di över prästen i Gärdstör
 var dansk. Befehrande sig sluta afstygheit om prästen
 skpulle bravad med att han inte hade rus om natten.
 Det var ja om något ett offer & sig ej ursamstående
 Vile man inte ha med detta som ja egentligen inte tror till
 men man ja kanske varit det då det föregående ja inte be-
 döms. Det är vad jag har att berätta om offer, hade
 de gamla i min barndom varit mer ruddelsamma
 hade jag vetat mera då jag vet att de var förtagna.